

DZIEDZICTWO KULTUROWE: SILNY KATALIZATOR DLA PRZYSZŁOŚCI EUROPY

W tym przełomowym Dniu Europy, w którym upamiętniamy 70. rocznicę podpisania Deklaracji Schumana i rozpoczęcia procesu integracji europejskiej;

W czasie, gdy Europa i cała planeta zмага się z bezprecedensowym kryzysem wywołanym wirusem COVID-19 oraz gdy musimy określić solidną strategię w celu przywrócenia i odbudowania naszych społeczeństw i gospodarek;

Mając na uwadze, że rozległy świat kultury i dziedzictwa kulturowego został w znaczący sposób dotknięty przez pandemię, która przyniosła poważne konsekwencje kulturowe, społeczne i gospodarcze dla osób zawodowo zajmujących się dziedzictwem kulturowym, jak i wolontariuszy;

Będąc pod wrażeniem wyjątkowych wysiłków podejmowanych przez podmioty działające w dziedzinie kultury i dziedzictwa kulturowego w celu podtrzymania ludzi na duchu poprzez dzielenie się dostępem do niezwykle bogatej oferty treści kulturalnych;

My, przedstawiciele ogromnej społeczności dziedzictwa kulturowego działającej w całej Europie, zebraliśmy się pod sztandarem European Heritage Alliance, aby przekazać przywódcom i obywatelom Europy mocne przesłanie solidarności, nadziei i jedności. Jesteśmy gotowi przyczynić się do natychmiastowego ożywienia społecznego i gospodarczego w Europie, a także do długofalowego rozwoju projektu europejskiego;

Zainspirowani wizją i śmiałością Roberta Schumana i jego rówieśników 70 lat temu, mocno wierzymy, że musimy wykorzystać obecny kryzys, aby umieścić kulturę i dziedzictwo kulturowe tam, gdzie ich miejsce: w samym sercu odrodzenia Europy;

Jak wykazano podczas Europejskiego Roku Dziedzictwa Kulturowego 2018, dziedzictwo kulturowe może działać jako katalizator pozytywnych zmian na wiele sposobów.

W niniejszym manifeście podkreślamy 7 z nich:

¹ Manifest EUROPEAN HERITAGE ALLIANCE ten został zainicjowany przez European Heritage Alliance, nieformalną platformę skupiającą 50 europejskich i międzynarodowych sieci działających w dziedzinie dziedzictwa kulturowego. Członkowie European Heritage Alliance reprezentują bardzo duży okręg wyborczy składający się z dziesiątek milionów obywateli Europy. Od momentu powstania w czerwcu 2011 roku koordynację sojuszu zapewnia Europa Nostra.

1) UZDROWIENIE EUROPY

W czasach zagrożenia zdrowia, dziedzictwo kulturowe odgrywa i nadal będzie odgrywać zasadniczą rolę dla dobrego samopoczucia fizycznego i psychicznego każdej jednostki oraz naszych społeczeństw jako całości. Jak dowodzi bogata literatura i coraz większe uznanie w publicznym procesie decyzyjnym, dobre samopoczucie jest pojęciem holistycznym, obejmującym potrzeby emocjonalne, społeczne, kulturowe, duchowe i ekonomiczne, które pozwalają jednostkom wykorzystać swój potencjał i w pełni zaangażować się w życie społeczne. Dlatego też inwestowanie w dziedzictwo kulturowe oznacza inwestycję w zdrowie publiczne, dobrostan i poprawę jakości życia ludzi.

2) BYCIE EUROPA

W czasie, gdy cały świat stawia czoła głębokiej transformacji sposobu życia, nasze wspólne dziedzictwo kulturowe i wartości odgrywają rolę kotwicy i kompasu. Mogą one dostarczać poczucia kierunku i inspiracji do dokonywania właściwych wyborów, które przed nami stoją. Dziedzictwo kulturowe zapewnia związek między naszymi korzeniami, tożsamościami i tradycjami a szerszym obrazem Europy i świata. Uczestnictwo i zaangażowanie w dziedzictwo kulturowe pozwala nam również na przyjęcie naszej różnorodności i wykorzystania jej jako źródła wzbogacenia i kreatywności. To, w jaki sposób obywatele Europy czują i rozumieją swoje wspólne dziedzictwo oraz jak ułatwia się ten proces interpretacji dziedzictwa, ma kluczowe znaczenie dla przyszłości Europy. Dlatego właśnie większe inwestycje w kulturę, edukację, naukę i innowacje muszą być w centrum promowania naszego europejskiego stylu życia w całej swej różnorodności. Dlatego też "Europejska Unia Wspólnych Wartości" musi być równie ważna jak europejska unia gospodarcza, walutowa czy polityczna.

3) CYFROWA TRANSFORMACJA EUROPY

Wybuch epidemii COVID-19 podkreślił kluczowe znaczenie dostępu cyfrowego do dziedzictwa kulturowego. W czasie, gdy ludzie starają się być bliżej siebie, jednocześnie pozostając fizycznie od siebie oddalonymi, organizacje zajmujące się dziedzictwem kulturowym w całej Europie stanęły na wysokości zadania. Europa już teraz odgrywa wiodącą rolę w cyfrowym dziedzictwie kulturowym i ma potencjał, by rozwijać nowe technologie, takie jak sztuczna inteligencja i uczenie maszynowe oparte na zasadach humanistycznych i etycznych. Musimy teraz współpracować, aby przyspieszyć i jeszcze bardziej usprawnić tę cyfrową transformację. Musimy jednocześnie zmniejszyć przepaść między instytucjami wyposażonymi w technologie cyfrowe, a tymi, które ich nie posiadają. Musimy zdemokratyzować dostęp do naszego dziedzictwa, aby wspierać różnorodność, integrację, kreatywność i krytyczne zaangażowanie w edukację i dzielenie się wiedzą. Musimy promować współpracę i eksperymenty, które wzmacniają naszą zdolność do innowacji. Musimy też promować wykorzystanie technologii cyfrowych i wiedzy specjalistycznej, aby wzmocnić rolę naszych instytucji kulturalnych w opowiadaniu naszych europejskich historii.

4) EKOLOGICZNA EUROPA

Podczas gdy Unia Europejska pracuje nad swoim historycznym "Europejskim Zielonym Ładem", musimy zadbać o to, by kulturowy wymiar zielonej transformacji

naszego społeczeństwa i gospodarki został w pełni uwzględniony. Nasze dziedzictwo kulturowe, w tym krajobrazy kulturowe, są poważnie zagrożone zmianami klimatycznymi. Jednak świat kultury, ze swoim bogactwem tradycyjnej wiedzy i umiejętności, może być również wykorzystany do dalszego rozwoju praktyk łagodzących i dostosowawczych, które mogą pomóc w osiągnięciu ambitnych celów "Europejskiego Zielonego Ładu". Zdecydowanie popieramy apele o "zieloną odbudowę" Europy po pandemii i jesteśmy przekonani o ogromnym potencjale dziedzictwa kulturowego, który może pomóc w osiągnięciu tego celu.

5) ODNAWIAJĄCA SIĘ EUROPA

Prowadzone obecnie przełomowe badanie "Cultural Heritage Counts for Europe" ("Dziedzictwo kulturowe liczy się w Europie") dostarcza niezbitych dowodów na wyraźne korzyści z inwestycji w dziedzictwo kulturowe dla rewitalizacji miast i regionów, zarówno na poziomie indywidualnym, jak i wspólnotowym. Biorąc pod uwagę perspektywę dramatycznej utraty miejsc pracy, wzywamy przywódców UE do inwestowania w rewitalizację dziedzictwa obszarów miejskich i wiejskich, umożliwiając i wzmacniając żywienie społeczne i gospodarcze w Europie. W ten sposób Europa nie tylko zachowa wiele istniejących miejsc pracy i związanych z nimi umiejętności, ale także stworzy nowe satysfakcjonujące miejsca pracy, począwszy od specjalistycznego rzemiosła po zaawansowane technologie cyfrowe. Taki "Nowy Ład w dziedzinie dziedzictwa kulturowego" będzie z kolei napędzał innowacje społeczne i gospodarcze oraz przyczyni się do znacznej poprawy naszego środowiska życiowego. Ogromny potencjał rewitalizacji dziedzictwa kulturowego w miastach historycznych, miasteczkach i wsiach w całej Europie może rzeczywiście stać się prawdziwym punktem zwrotnym w kierunku bardziej ekologicznej i zrównoważonej Europy.

6) DOŚWIADCZANIE EUROPY

W obliczu katastrofalnego wpływu pandemii na branżę turystyczną z powodu ograniczeń w podróżowaniu i mobilności, które zagrażają 13 milionom miejsc pracy w Europie, w pełni popieramy apel o opracowanie "planu ratunkowego dla turystyki UE". Plan ten powinien obejmować specjalne środki na rzecz ożywienia turystyki kulturalnej, jednego z największych i najszybciej rozwijających się segmentów turystyki na świecie, który stanowi 40 % całej europejskiej turystyki. Turystyka potrzebuje dziedzictwa kulturowego, a dziedzictwo kulturowe potrzebuje turystyki. Ale wychodzimy z tego kryzysu, wykorzystując go jako okazję do promowania bardziej innowacyjnych i zrównoważonych form turystyki. W ten sposób zapewnimy trwałe korzyści publicznym i prywatnym właścicielom obiektów dziedzictwa kulturowego oraz otaczającym je społecznościom, generując tym samym wyższą jakość doświadczeń i większą radość dla odwiedzających.

7) OBJĘCIE ŚWIATA

Wreszcie, jak pokazał obecny kryzys, wyraźne wzajemne powiązania i kruchość ludzkości stwarzają Europie wyjątkową okazję do wzmocnienia jej pozytywnej i konstruktywnej roli w świecie. Kultura i dziedzictwo kulturowe są kluczowymi czynnikami zwiększającymi szacunek, zrozumienie i zaufanie jako warunki wstępne dla globalnej solidarności i współpracy. Europa powinna zatem wykorzystać swoje bogate zasoby kulturowe, aby wesprzeć ten proces.

W związku z powyższym musimy jak najpilniej i zbiorowo zmobilizować siłę transformacji kultury i dziedzictwa kulturowego, aby nadać znaczenie i

zainspirować Europę do ekologicznej i integracyjnej odbudowy w następstwie pandemii. RAZEM możemy w pełni wykorzystać ich potencjał na rzecz lepszej przyszłości naszej Europy.

Manifest ten został zainicjowany w dniu 9 maja 2020 roku przez członków European Heritage Alliance.

1. **ACCR** (Association des Centres Culturels de Rencontres)
2. **ACE** (Architects' Council of Europe)
3. **AEERPA** (European Association of Architectural Heritage Restoration Companies)
4. **Blue Shield**
5. **CIVILSCAPE** (European Landscape Convention)
6. **EAA** (European Association of Archaeologists)
7. **E.C.C.O.** (European Confederation of Conservator-Restorers' Organisations)
8. **ECF** (European Cultural Foundation)
9. **ECOVAST** (European Council for the Village and Small Town)
10. **ECTN** (European Cultural Tourism Network)
11. **ECTP-CEU** (European Council of Spatial Planners)
12. **EFAITH** (European Federation of Associations of Industrial and Technical Heritage)
13. **EFFORTS** (European Federation of Fortified Sites)
14. **EHHA** (European Historic Houses Association)
15. **EHTTA** (European Historic Thermal Towns Association)
16. **ELO** (European Landowners' Organisation)
17. **EMA** (European Museum Academy)
18. **EMF** (European Museum Forum)
19. **EMH** (European Maritime Heritage)
20. **ENCATC** (European Network of Cultural Administration Training Centres)
21. **ENCORE** (European Network for Conservation-Restoration Education)
22. **ERIH** (European Route of Industrial Heritage)
23. **ETC** (European Travel Commission)
24. **EUROCLIO** (European Association of History Educators)
25. **EUROCITIES** (The Network of Major European Cities)
26. **EUROPA NOSTRA** (The Voice of Cultural Heritage in Europe)
27. **Europeana**
28. **EWT** (European Walled Towns)
29. **FEDECRAIL** (European Federation of Museum and Tourist Railways)
30. **FEMP** (European Federation for Architectural Heritage Skills)
31. **FRH** (Future for Religious Heritage – European Network for historic places of worship)
32. **Heritage Europe-EAHTR** (European Association of Historic Towns and Regions)
33. **ICOM** (International Council of Museums)
34. **ICOMOS** (International Council on Monuments and Sites)
35. **IFLA Europe** (International Federation of Landscape Architects)
36. **Interpret Europe** (European Association for Heritage Interpretation)
37. **INTO** (International National Trusts Organisation)
38. **ISOCARP** (International Society of City and Regional Planners)
39. **Mad'in Europe**
40. **Michael Culture Association** (MCA)

41. **NECSTouR** (Network of European Regions for a Sustainable and Competitive Tourism)
42. **NEMO** (Network of European Museum Organisations)
43. **OWHC** (Organisation of World Heritage Cities)
44. **Perspectiv** (Association of Historic Theatres in Europe)
45. **RANN** (Réseau Art Nouveau Network)
46. **SEE Heritage Network** (South East European Heritage Network)
47. **TICCIH Europe** (The International Committee for the Conservation of the Industrial Heritage)
48. **Trans Europe Halles** (TEH)
49. **UIA workgroup Heritage Region 1** (International Union of Architects)

ANEKS:

Dodatkowe źródła, badania ilościowe i jakościowe, kluczowe dokumenty polityczne

1) UZDROWIENIE EUROPY

Badania, publikacje, artykuły

- **Cultural Heritage Counts For Europe Report** (2015) by Europa Nostra, ENCATC, Heritage Europe, the Heritage Alliance, the International Cultural Centre and the Raymond Lemaire International Centre for Conservation at the University of Leuven.
<https://www.europanostra.org/our-work/policy/cultural-heritage-counts-europe/>
- **Heritage and Wellbeing: What Constitutes a Good Life?** International Centre for the Study of the Preservation and Restoration of Cultural Property (ICCROM)
<https://www.iccrom.org/projects/heritage-and-wellbeing-what-constitutes-good-life>
- **Wellbeing and the Historic Environment** (2018) by Historic England
<https://historicengland.org.uk/images-books/publications/wellbeing-and-the-historic-environment/wellbeing-and-historic-environment/>
- **Study of 'Heritage Houses for Europe' (2019)** by European Historic Houses
<https://www.europeanlandowners.org/heritage-houses-for-europe/wp-content/uploads/2019/09/Final-Study-Heritage-Houses-FINAL-1809-online.pdf>

Dokumenty polityczne

- **Council conclusions on the Work Plan for Culture 2019-2022** (2018)
<http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-13948-2018-INIT/en/pdf>

2) BYCIE EUROPA

Badania, publikacje, artykuły

- **Engaging citizens with Europe's cultural heritage: How to make best use of the interpretive approach** (2017) by Interpret Europe
http://www.interpret-europe.net/fileadmin/Documents/publications/ie_engaging_citizens_with_europes_cultural_heritage_co.pdf

Dokumenty polityczne

- **Commission Communication 'Towards an integrated approach to cultural heritage for Europe** (2014)
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/?uri=CELEX:52014DC0477>
- **Strengthening European identity through education and culture. Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions** (2017)
https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/communication-strengthening-european-identity-education-culture_en.pdf
- **European Framework for Action on Cultural Heritage (2018)** by the European Commission
https://ec.europa.eu/culture/library/commission-swd-european-framework-action-cultural-heritage_en
- **Berlin Call to Action: Cultural Heritage for the Future of Europe** (2018) by Europa Nostra
<https://www.europanostra.org/wp-content/uploads/2018/09/Berlin-Call-Action-Eng.pdf>
- **Europe Fast Forward Heritage (2018)** by Culture Action Europe
<https://cultureactioneurope.org/advocacy/fast-forward-heritage/>

- <https://cultureactioneurope.org/advocacy/fast-forward-heritage/>
- **A NEW STRATEGIC AGENDA 2019 – 2024** (2019) by the European Council
<https://www.consilium.europa.eu/media/39914/a-new-strategic-agenda-2019-2024.pdf>
- **PARIS MANIFESTO 'Let us relaunch the European project through culture and cultural heritage!** (2019) by Europa Nostra
https://www.europeanostra.org/wp-content/uploads/2020/03/2019-EN_Paris-Manifesto.pdf

3) CYFROWA TRANSFORMACJA EUROPY

Badania, publikacje, artykuły

- **Europeana Strategy 2020-2025** (2020)
<https://pro.europeana.eu/page/strategy-2020-2025-summary>
- **Commission report on the evaluation of Europeana and the way forward** (2018)
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1536235661093&uri=COM:2018:612:FIN>
- **Evaluation of Europeana and orientations for its future development,** (2016)
<https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/58538a59-b4aa-11e8-99ee-01aa75ed71a1/language-en>
- **My ambition for Europe: protecting it, transforming it and taking it forward** (2019)
<https://www.linkedin.com/pulse/my-ambition-europe-protecting-transforming-taking-forward-breton/>
- **Museums in the mirror world - preparing for the next stage of our digital transformation** (2019)
<https://medium.com/@Europeana/museums-in-the-mirror-world-preparing-for-the-next-stage-of-our-digital-transformation-bb4754b8ee00>
- **Ten perspectives on the future of digital culture (2019)**
<https://pro.europeana.eu/page/10perspectives>

Dokumenty polityczne

- **Commission Recommendation on the digitisation and online accessibility of cultural material and digital preservation** (2011)
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32011H0711>
- **Declaration of cooperation on advancing digitisation of cultural heritage (2019)**
<https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/eu-member-states-sign-cooperate-digitising-cultural-heritage>

4) EKOLOGICZNA EUROPA

Badania, publikacje, artykuły

- **Safeguarding Cultural Heritage from Natural and Man-Made Disasters A comparative analysis of risk management in the EU'** (2018) by the European Commission
<https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/8fe9ea60-4cea-11e8-be1d-01aa75ed71a1/language-en>
- **The Future of Our Pasts: Engaging Cultural Heritage in Climate Action (2019)** by ICOMOS
<https://indd.adobe.com/view/a9a551e3-3b23-4127-99fd-a7a80d91a29e>

Dokumenty polityczne

- **Council conclusions of 21 May 2014 on cultural heritage as a strategic resource for a sustainable Europe**
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52014XG0614%2808%29>
- **United Nations 2030 Agenda for Sustainable Development**
<https://sustainabledevelopment.un.org/post2015/transformingourworld>
- **Communication from the Commission to the European Parliament, the European Council, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions on The European Green Deal (2019)**
https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:b828d165-1c22-11ea-8c1f-01aa75ed71a1.0002.02/DOC_1&format=PDF

5) REGENERATING EUROPE

Badania, publikacje, artykuły

- **Getting Cultural Heritage to work for Europe (2015)** by the European Commission
<https://op.europa.eu/fr/publication-detail/-/publication/b01a0d0a-2a4f-4de0-88f7-85bf2dc6e004>
- **White paper and recommendations to the EU Urban Agenda Partnership on culture and cultural heritage (2019)** by drafted by ICLEI and EUROCITIES with contributions from EU-funded projects ARCHES, CLIC, EUCANET, Forget Heritage, I-Media-Cities, Open Heritage, REACH, ROCK, RURITAGE
<https://rockproject.eu/documents-list#386>

Dokumenty polityczne

- **Declaration on the adaptive reuse of built heritage (2018)**
https://www.ace-cae.eu/fileadmin/New_Upload/15_EU_Project/Creative_Europe/Conference_Built_Heritage/LEEWARDEN_STATEMENT_FINAL_EN-NEW.pdf
- **Opinion of the European Economic and Social Committee on the contribution of Europe's rural areas to the 2018 Year of Cultural Heritage ensuring sustainability and urban/rural cohesion (2018)**
<https://www.eesc.europa.eu/en/our-work/opinions-information-reports/opinions/contribution-europes-rural-areas-2018-year-cultural-heritage-ensuring-sustainability-and-urbanrural-cohesion-own>
- **Urban Agenda for the EU**
https://ec.europa.eu/regional_policy/en/policy/themes/urban-development/agenda/

6) EXPERIENCING EUROPE

Badania, publikacje, artykuły

- **Sustainable cultural tourism Study. Report of the OMC (Open Method of Coordination) Working Group of Member States' Experts (2019)**
<https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/164ea9c5-2255-11ea-af81-01aa75ed71a1/>
- **Horizon 2020 - the new strategy of promoting Europe as a tourist destination in long-haul markets by the European Travel Commission**
<https://etc-corporate.org/our-campaigns/horizon-2022/>.

Dokumenty polityczne

- **Joint Statement 'European tourism sector demands urgent supportive measures to reduce devastating impact of COVID-19' (March 2020)**
<https://tourismmanifesto.eu/european-tourism-sector-demands-urgent-supportive-measures-to-reduce-devastating-impact-of-covid-19/>

- **Barcelona Declaration "Better Places to Live, Better Places to Visit"** (2018) <https://necstour.eu/better-places-to-live-better-places-to-visit>

7) OBJĘCIE ŚWIATA

Badania, publikacje, artykuły

- **Preparatory action 'Culture in EU External Relations' Engaging the World: Towards Global Cultural Citizenship** (2014) https://ec.europa.eu/assets/eac/culture/library/publications/global-cultural-citizenship_en.pdf
- **Research for CULT Committee – European Cultural Institutes Abroad** (2016) by the European Parliament <https://www.cultureinexternalrelations.eu/cier-data/uploads/2016/11/Mapping8.pdf>

Dokumenty polityczne

- **Joint Communication to the European Parliament and the Council Towards an EU Strategy For International Cultural Relations** (2016)
- <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=JOIN%3A2016%3A29%3AFIN>